

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ: ОБМІН ДОСВІДОМ

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2024-4-12-11>

Зубенко Сергій Євгенович,

аспірант науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання
кримінальним правопорушенням факультету № 3

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4565-6552>

ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Статтю присвячено вивченню національного законодавства та міжнародних договорів і угод з метою визначення компетентних правоохоронних органів і їхніх повноважень у сфері міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Встановлено, що до центральних органів України, уповноважених на здійснення міжнародного співробітництва, розгляд і направлення звернень про надання правової допомоги під час кримінального провадження, належать Офіс Генерального прокурора, зокрема підрозділ міжнародного співробітництва Офісу Генерального прокурора, відповідні підрозділи обласних прокуратур, які співпрацюють з компетентними установами іноземних держав і міжнародними організаціями, зокрема, здійснюють заходи щодо дотримання міжнародних договорів і угод України з питань міжнародного співробітництва, організовують виконання та безпосередній розгляд запитів і клопотань про надання правової допомоги як від компетентних органів іноземних держав, так і національних правоохоронних органів, що провадять досудове розслідування, а також здійснюють координацію й організаційне забезпечення роботи компетентних органів України у сфері міжнародного співробітництва. До компетентних правоохоронних органів, що здійснюють міжнародне співробітництво належать:

1) компетентні установи іноземних держав, визначені міжнародними договорами й угодами (окружні суди, прокуратура, юстиція, поліція), а також міжнародні організації (Європол, Інтерпол, Міжнародний кримінальний суд);

2) правоохоронні органи України, уповноважені на надання правової допомоги та міжнародне співробітництво:

– центральні органи (Офіс Генерального прокурора, Міністерство юстиції України, Національне антикорупційне бюро України);

– органи, які відповідно до покладених на них обов'язків здійснюють міжнародне співробітництво (Міністерство внутрішніх справ України, Національна поліція, Державне бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України тощо).

Ключові слова: міжнародне співробітництво, правова допомога, кримінальне провадження, досудове розслідування, правоохоронні органи, компетентні органи іноземних держав.

Постановка проблеми. Взаємодія держав щодо реалізації можливостей міжнародного співробітництва під час кримінального провадження здійснюється в особі компетентних правоохоронних органів, установ і міжнародних організацій. Співпраця в межах провадження досудового розслідування є важливим аспектом, що дозволяє протидіяти транснаціональним злочинам, забезпечувати кримінальне переслідування й удосконалювати механізми та методики розслідуван-

ня кримінальних правопорушень. Зважаючи на те, що міжнародне співробітництво здійснюється відповідно до національного законодавства, міжнародних договорів і угод, ратифікованих Україною, актуальним є визначення компетентних правоохоронних органів у сфері міжнародного співробітництва та надання правової допомоги, а також вивчення їхніх повноважень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Правове регулювання міжнародного співробітництва Наці-

ональної поліції досліджене в науковій праці Є.В. Зозулі «Нормативно-правове регулювання міжнародного співробітництва органів Національної поліції України». Питання міжнародного співробітництва як складової частини протидії транснаціональній злочинності, зокрема взаємодія правоохоронних органів з компетентними органами іноземних держав і міжнародними організаціями, комплексно досліджене в дисертації Г.П. Жаровської «Теорія та практика протидії транснаціональній організованій злочинності в Україні». Аналіз національного законодавства й участі України у формуванні міжнародно-правового механізму протидії транснаціональній злочинності проведено в дисертаційному дослідженні І. М. Леган «Теоретико-правові засади міжнародного співробітництва щодо запобігання та протидії транснаціональній злочинності».

Під час написання статті використовувалися загальнонаукові методи пізнання, зокрема методи аналізу та синтезу.

Мета статті. Проаналізувати національне законодавство та міжнародні договори й угоди з метою визначення компетентних правоохоронних органів і їхніх повноважень у сфері здійснення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Виклад основного матеріалу. Компетенція національних правоохоронних органів, уповноважених на здійснення міжнародного співробітництва, визначена у Кримінальному процесуальному кодексі (далі – КПК) України, законами, міжвідомчими та підзаконними актами, а також міжнародними договорами й угодами.

Відповідно до КПК України центральними органами, які мають повноваження у сфері міжнародного співробітництва, зокрема надання взаємної правової допомоги, є:

1) Офіс Генерального прокурора (звертається із запитом про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового розслідування та розглядає відповідні запити іноземних компетентних органів);

2) Національне антикорупційне бюро (далі – НАБ) України (здійснює функції центрального органу України в досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, що віднесені до підслідності НАБ України);

3) Міністерство юстиції України (звертається із запитом судів про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час судового провадження та розглядає відповідні запити судів іноземних держав) [9].

Міжнародне правове співробітництво під час кримінального провадження здійснюється органами прокуратури України відповідно до Конституції України, чинного законодавства та міжнародних договорів, а також без договору у випадках, коли для належної реалізації завдань і функцій прокуратури необхідне застосування норм міжнародного права або взаємодія з іноземними державними інституціями чи міжнародними організаціями. Одним із досить важливих напрямів взаємодії органів прокуратури України з компетентними установами іноземних держав і міжнародними організаціями є виконання в межах компетенції прокуратури зобов'язань України за міжнародними договорами про міжнародно-правове співробітництво під час кримінального провадження, зокрема кримінальне провадження в порядку перейняття [10, с. 87]. Офіс Генерального прокурора виконує функції центрального органу України у сфері міжнародного співробітництва, який забезпечує реалізацію міжнародних договорів і угод щодо надання

правової допомоги, що полягає в отриманні та направленні запитів про надання правової допомоги, розгляд запитів органів досудового розслідування України щодо надання правової допомоги компетентними органами іноземних держав.

Згідно з наказом Офісу Генерального прокурора «Про організацію роботи органів прокуратури України у сфері міжнародного співробітництва» від 12 вересня 2023 ро. № 258, основними напрямками міжнародного співробітництва органів прокуратури України визначено:

1) виконання в межах компетенції органів прокуратури зобов'язань України за міжнародними договорами, які регулюють питання міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, зокрема щодо надання міжнародної правової допомоги, видачі осіб (екстрадиції), перейняття кримінального провадження та з інших питань, передбачених такими договорами;

2) співробітництво з Міжнародним кримінальним судом під час здійснення ним розслідування та судового розгляду, а також виконання інших повноважень, що випливають із зобов'язань України у зв'язку з визнанням Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду;

3) встановлення, підтримання та розвиток контактів із компетентними установами іноземних держав і міжнародними організаціями, проведення заходів міжнародного характеру (зустрічей, переговорів, конференцій, семінарів, круглих столів, тренінгів тощо), а також реалізацію проєктів і програм міжнародного співробітництва;

4) участь у підготовці міжнародних договорів України у сфері міжнародно-правового співробітництва під час кримінального провадження й актів законодавства із цих питань, а також удосконалення практики міжнародно-правового співробітництва, механізмів і процедур надання правової допомоги [17].

Виконання завдань щодо міжнародного співробітництва й організацію роботи у сфері міжнародного співробітництва під час кримінального провадження покладено на підрозділ міжнародного співробітництва Офісу Генерального прокурора, відповідні підрозділи обласних прокуратур або уповноважених працівників обласних прокуратур, у яких такі підрозділи не створені [17]. Доцільно зазначити, що на Офіс Генерального прокурора як центральний орган, уповноважений на здійснення міжнародного співробітництва, зокрема на підрозділ міжнародного співробітництва Офісу Генерального прокурора, покладено досить широкі повноваження щодо співпраці з компетентними установами іноземних держав і міжнародними організаціями, зокрема, здійснення заходів щодо дотримання міжнародних договорів і угод України з питань міжнародного співробітництва, організацію виконання та безпосередній розгляд запитів і клопотань про надання правової допомоги як від компетентних органів іноземних держав, так і від національних органів, що здійснюють досудове розслідування, а також координацію й організаційне забезпечення роботи компетентних органів України щодо здійснення міжнародного співробітництва.

Кримінальним процесуальним законодавством не визначено повноваження правоохоронних органів України щодо здійснення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, а тому пропонуємо розглянути міжвідомчі нормативно-правові акти та міжнародні угоди з компетентними установами іноземних держав і міжнародними організаціями.

Повноваження Державного бюро розслідувань (далі – ДБР) щодо міжнародного співробітництва визначені Законом України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 р. № 794–VIII, згідно з яким ДБР є державним правоохоронним органом, на який покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції. ДБР відповідно до покладених на нього завдань та в межах своєї компетенції:

1) уживає заходів для повернення в Україну з-за кордону коштів та іншого майна, одержаних унаслідок учинення кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності ДБР;

2) здійснює виконання запитів про надання правової допомоги, які надійшли від компетентних органів іноземних держав;

3) розробляє пропозиції до проєктів міжнародних договорів України та забезпечує дотримання і виконання зобов'язань, взятих за міжнародними договорами України;

4) здійснює співробітництво з поліцейськими й іншими відповідними органами іноземних держав згідно із законами та міжнародними договорами України [15].

ДБР є державним правоохоронним органом, який має повноваження на здійснення міжнародного співробітництва з компетентними органами й установами іноземних держав шляхом виконання запитів про надання правової допомоги, дотримання і виконання зобов'язань відповідно до міжнародних договорів України, а також у межах своїх повноважень проводить роботу щодо повернення в Україну грошових коштів і майна, отриманих унаслідок злочинної діяльності.

Відповідно до Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878, Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС України) є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України (у частині повноважень з координації розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та вирішення інших пов'язаних із цим питань відповідно до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин»).

У сфері міжнародного співробітництва МВС України в межах своїх повноважень:

1) забезпечує міжнародне співробітництво, бере участь у розробленні проєктів і укладенні міжнародних договорів України з питань, що належать до його компетенції, забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, виконання укладених міжнародних договорів України;

2) здійснює інформаційну взаємодію з іншими державними органами, правоохоронними органами іноземних держав і міжнародними організаціями;

3) забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, приймання-передачу осіб, які перебувають під вартою на державному кордоні України або за її межами [13].

Варто підкреслити, що в межах своїх повноважень МВС України здійснює інформаційне співробітництво з компетентними органами іноземних країн щодо протидії злочинності, обміну досвідом у правоохоронній сфері, співпрацює з міжнародними організаціями щодо участі у спільних міжнародних операціях і підготовки

фахівців з питань захисту прав людини, кримінального переслідування та боротьби з організованою злочинністю.

Г.П. Жаровська вивчала питання міжнародного співробітництва у протидії транснаціональній злочинності та зазначає, що МВС України бере дієву участь у реалізації пріоритетних напрямів зовнішньої політики України і, відповідно до своєї компетенції, є виконавцем приблизно двадцяти заходів у галузі «Юстиція, свобода і безпека», проводить активну роботу у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції. МВС України розпочато реалізацію спільного проєкту технічної допомоги «Міжнародне співробітництво у сфері кримінальних справ в Україні (UPIC)», започаткованого РЄ та фінансованого Єврокомісією. Метою проєкту є посилення можливостей України у здійсненні міжнародного співробітництва в межах європейських конвенцій та інших міжнародних договорів у сфері кримінального судочинства [6, с. 447–448].

Законом України «Про Національну поліцію» № 580–VIII від 2 липня 2015 р. визначено, що Національна поліція (далі – НП) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Відповідно до ст. 4 Закону відносини у сферах діяльності поліції з відповідними органами інших держав і міжнародними організаціями базуються на міжнародних договорах, а також на установчих актах і правилах міжнародних організацій, членом яких є Україна. Поліцейські можуть направлятися до міжнародних організацій, іноземних держав як представники поліції з метою забезпечення координації співробітництва з питань, що належать до повноважень поліції. Поліцейські можуть залучатися до участі в міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки [14].

Зважаючи на вищевикладене, можемо зробити висновок, що повноваження НП у сфері міжнародного співробітництва під час кримінального провадження є досить обмеженими. Як зазначає Є.В. Зозуля, основними завданнями органів НП щодо розвитку міжнародного співробітництва є формування та вдосконалення нормативно-правової бази, спрямованої на організацію, координацію та взаємодію із правоохоронними органами інших держав, міжнародними правоохоронними організаціями в боротьбі зі злочинністю [7, с. 153].

Ще одним нормативно-правовим актом, який формує систему законодавчого регулювання міжнародної діяльності НП, є Положення про Національну поліцію, затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 877 від 28 жовтня 2015 р. У ньому більш предметно визначено завдання НП у сфері міжнародного співробітництва, а також закріплено деталізований спектр завдань на цьому важливому напрямі діяльності. Зокрема, ідеться про те, що НП здійснює в межах повноважень, передбачених законом, міжнародне співробітництво, бере участь у розробленні проєктів і укладенні міжнародних договорів України з питань боротьби зі злочинністю й інших питань, що належать до її компетенції, а також забезпечує їх виконання. Окрім того, здійснює представництво та забезпечує виконання зобов'язань України в Інтерполі та Європолі. Наступним напрямом є організація взаємодії правоохоронних та інших державних органів України з Інтерполом, Європолом, а також компетентними органами інших держав із питань, що належать до сфери діяльності Інтерполу та

Європолу [7, с. 154; 14]. Також, відповідно до вказаного Положення, НП в межах своєї компетенції виконує запити уповноважених органів іноземних держав про надання правової допомоги та звертається із запитами про надання правової допомоги до уповноважених органів іноземних держав у межах національного законодавства, а також міжнародних договорів і угод.

Угодою між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво від 14 грудня 2016 р. (ратифіковано Законом України № 2129–VIII від 12 липня 2017 р.) визначено, що національним контактним пунктом для України, який діє як центральний контактний пункт між іншими компетентними органами України та Європолом, визначено відділ із взаємодії з Європолом Національної поліції України. Компетентними органами в Україні, які згідно з національним законодавством відповідають за запобігання та боротьбу із кримінальними правопорушеннями, є:

- 1) НП;
- 2) МВС України;
- 3) Адміністрація Державної прикордонної служби України;
- 4) Департамент захисту національної державності Служби безпеки України та Штаб Антитерористичного центру при Службі безпеки України;
- 5) Бюро економічної безпеки України;
- 6) Державна служба фінансового моніторингу України;
- 7) Національне антикорупційне бюро України;
- 8) Офіс Генерального прокурора України;
- 9) ДБР;
- 10) Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів;
- 11) Національне агентство з питань запобігання корупції України [21].

Метою цієї Угоди є встановлення відносин співробітництва між Україною та Європолом для підтримки України та держав – членів Європейського Союзу (далі – ЄС) у запобіганні та боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом та іншими формами міжнародної злочинності у сферах злочинності, зокрема шляхом обміну інформацією між Україною та Європолом. Окрім обміну інформацією, співробітництво може включати, відповідно до визначених рішеннях Ради Європолу завдань Європолу, обмін спеціальними знаннями, загальними зведеннями, результатами стратегічного аналізу, інформацією щодо процедур кримінальних розслідувань, інформацією про методи запобігання злочинності, участь у навчальних заходах, а також надання консультацій та підтримки в окремих кримінальних розслідуваннях [21].

Місія Європолу полягає в наданні підтримки державам – членам ЄС у запобіганні та боротьбі з усіма формами серйозної міжнародної й організованої злочинності, кіберзлочинності та тероризму. Європол також співпрацює з багатьма країнами-партнерами, що не входять до ЄС, і міжнародними організаціями [11]. Тобто це правоохоронна інституція ЄС, до сфери повноважень якої належать боротьба із транснаціональною злочинністю, торгівлею людьми, нелегальною міграцією, тероризмом, незаконною торгівлею автотранспортом, розповсюдженням порнографії, виготовленням фальшивих грошей та інших платіжних засобів, відмивання грошей, а також кіберзлочинами. Співробітництво з Європолом включає як обмін інформацією, так і об-

мін спеціальними знаннями, загальними зведеннями, результатами стратегічного аналізу, інформацією щодо процедур кримінальних розслідувань, інформацією про методи запобігання злочинності, участь у навчальних заходах, надання консультацій і підтримки в окремих кримінальних розслідуваннях [12]. Співпраця підрозділів НП з Європолом надасть можливість отримувати правову допомогу й обмін інформацією та досвідом у сфері розслідування кримінальних правопорушень, використовувати методології Європолу щодо протидії злочинності та брати участь у спеціальних правоохоронних операціях.

Велике значення у здійсненні міжнародного співробітництва під час кримінального провадження відіграє співпраця правоохоронних органів України з Інтерполом. Відповідно до Статуту Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол (вступ України до Інтерполу затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 555 від 30 вересня 1992 р.), цілями Інтерполу є:

- 1) забезпечувати та підтримувати найширшу взаємну допомогу між усіма органами кримінальної поліції в межах законодавства різних країн і в дусі Загальної декларації прав людини;
- 2) створювати та розвивати всі інституції, які можуть ефективно сприяти запобіганню загальнокримінальним злочинам і їх припиненню [19].

Міжнародне співробітництво правоохоронних органів України з органами Інтерполу, компетентними органами іноземних держав і міжнародними установами з використанням інформаційної системи Інтерполу здійснюється у формах, визначених правилами Інтерполу, та регулюється Інструкцією про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол, затвердженої спільним наказом МВС України, Офісу Генерального прокурора України, НАБ України, Служби безпеки України, ДБР, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України № 613/380/93/228/414/510/2801/5 від 17 серпня 2020 р., у якій визначено, що цілями міжнародного співробітництва з використанням інформаційної системи Інтерполу є:

- 1) установлення місцезнаходження осіб, які розшукуються, з метою їх затримання, арешту, обмеження свободи пересування та подальшої видачі (екстрадиції);
- 2) установлення місцезнаходження осіб чи об'єктів, що становлять інтерес для правоохоронних органів України чи інших держав – членів Інтерполу;
- 3) надання чи отримання інформації, що стосується розслідування злочинів, кримінального минулого або злочинної діяльності осіб;
- 4) надання чи отримання інформації з метою попередження про осіб, події, об'єкти, способи вчинення злочинів, що становлять реальну загрозу публічній безпеці та порядку й можуть завдати істотної шкоди майну чи громадянам;
- 5) ідентифікація осіб чи невідомих трупів;
- 6) проведення криміналістичних досліджень;
- 7) надання чи отримання інформації з питань публічної безпеки і порядку;
- 8) ідентифікація загроз, організованих груп і злочинних організацій, тенденцій розвитку злочинності;
- 9) обмін досвідом з питань боротьби зі злочинністю та правоохоронної діяльності [8].

Отже, співпраця з Інтерполом та використання інформаційної системи Інтерполу надає правоохоронним

органам України можливості доступу до банків даних, які можуть містити інформацію про осіб, речі або предмети, що має значення для розслідування та може бути використана у кримінальному провадженні. Окрім того, така інформація може слугувати підґрунтям для здійснення спільних розслідувань компетентних органів і міжнародних організацій або розроблення сучасних механізмів розслідування кримінальних правопорушень і кримінального переслідування осіб.

Варто відзначити набрання чинності Римським статутом Міжнародного кримінального суду, державою-учасницею якого стала Україна (Статут ратифіковано Законом України № 3909-ІХ від 21 серпня 2024 р.). Міжнародний кримінальний суд є установою, що постійно діє, та має повноваження здійснювати юрисдикцію стосовно осіб за найбільш тяжкі злочини, що викликають занепокоєння міжнародного співтовариства, та доповнює національні системи кримінального правосуддя. Згідно зі ст. 14 Статуту держава-учасниця може передати прокурору ситуацію, у якій імовірно було вчинено один або декілька злочинів, що підпадають під юрисдикцію суду, шляхом звернення до прокурора із проханням провести розслідування цієї ситуації для визначення того, чи доцільно висунути обвинувачення одній чи декільком конкретним особам за вчинення таких злочинів. Наскільки це можливо, під час передачі ситуації зазначаються конкретні відповідні обставини та додається така підтвердна документація, яка є в розпорядженні держави, що передає ситуацію [18].

Натепер співпраця України з Міжнародним кримінальним судом надасть можливість забезпечити взаємодію в розслідуванні міжнародних злочинів, а саме надання до Міжнародного кримінального суду інформації та доказів, що підтверджують учинення міжнародних злочинів на території України, здійснення співпраці під час збирання та вивчення доказів, проведення спільних розслідувань і обмін досвідом і сучасними методиками розслідування міжнародних злочинів.

У результаті проведення аналізу міжнародних договорів і угод України, якими визначено окремі аспекти взаємодії та надання взаємної правової допомоги, відзначимо, що до центральних компетентних органів іноземних держав у сфері міжнародного співробітництва під час кримінального провадження належать:

- 1) голови окружних судів (Польща) [4];
- 2) Міністерство юстиції та Прокуратура (Молдова) [3];
- 3) Міністр юстиції чи визначена Міністром урядова особа (Канада) [1];
- 4) Федеральне міністерство внутрішніх справ; Федеральне відомство кримінальної поліції; Президія федеральної поліції (Німеччина) [20];
- 5) Міністерство юстиції, Генеральна прокуратура (Литва) [2];
- 6) Міністр юстиції або особа, призначена Міністром юстиції (США) [5].

Висновки. До компетентних правоохоронних органів, що здійснюють міжнародне співробітництво під час кримінального провадження, належать:

- 1) компетентні установи іноземних держав, визначені міжнародними договорами й угодами або на які покладено повноваження щодо міжнародного співробітництва (окружні суди, прокуратура, юстиція, поліція), а також міжнародні організації (Європол, Інтерпол, Міжнародний кримінальний суд);
- 2) правоохоронні органи України уповноважені на надання правової допомоги та міжнародне співробітництво:
 - центральні органи (Офіс Генерального прокурора, Міністерство юстиції України, Національне антикорупційне бюро України);
 - органи, які відповідно до покладених на них обов'язків здійснюють міжнародне співробітництво (МВС України, НП, ДБР, Державна прикордонна служба України, Бюро економічної безпеки України).

Список використаних джерел

1. Договір між Україною та Канадою про взаємодопомогу у кримінальних справах : Закон України від 17.12.1997 р. № 740/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124_003#Text (дата звернення: 21.11.2024).
2. Договір між Україною і Литовською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах : постанова ВР України від 17.12.1993 р. № 3737-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_002#Text (дата звернення: 21.11.2024).
3. Договір між Україною і Республікою Молдова про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах : Закон України від 10.11.1994 р. № 238/94-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/498_604#Text (дата звернення: 21.11.2024).
4. Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах : постанова ВР України від 04.02.1994 р. № 3941-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_174#Text (дата звернення: 21.11.2024).
5. Договір між Україною та Сполученими Штатами Америки про взаємну правову допомогу у кримінальних справах : Закон України від 10.02.2000 р. № 1438-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_019#Text (дата звернення: 21.11.2024).
6. Жаровська Г. П. Теорія та практика протидії транснаціональній організованій злочинності в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2019. 593 с. URL: <http://criminology.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Disertatsiya-ZHarovskoyi-G.P.pdf>.
7. Зозуля Є. В. Нормативно-правове регулювання міжнародного співробітництва органів Національної поліції України. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2022. № 1 (3). С. 151–160.
8. Інструкція про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол, затв. спільним наказом МВС України, Офісу Генерального прокурора, НАБ України, СБ України, ДБР, М-ва фінансів України, М-ва юстиції України від 17.08.2020 р. № 613/380/93/228/414/510/2801/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0849-20#Text> (дата звернення: 07.12.2024).
9. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

10. Курбатова І. С. Міжнародне співробітництво прокуратури України під час кримінального провадження в порядку перейняття. *Приватне та публічне право*. 2020. № 1. С. 87–91. URL: https://web.archive.org/web/20220309141748id_/http://pp-law.in.ua/archive/1_2020/20.pdf (дата звернення: 28.11.2024).
11. Офіційний сайт Європолу. URL: <https://www.europol.europa.eu/about-europol> (дата звернення: 28.11.2024).
12. Офіційний сайт МВС України. Співробітництво з ЄС. URL: <https://mvs.gov.ua/ministry/projekti-mvs/jeuropeiska-integraciya-ukrayini/spivrobitnictvo-z-jes-23626> (дата звернення: 17.12.2024).
13. Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затв. постановою КМ України від 28.10.2015 р. № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.11.2024).
14. Положення про Національну поліцію, затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. № 877. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.11.2024).
15. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 р. № 794–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> (дата звернення: 21.11.2024).
16. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 21.11.2024).
17. Про організацію роботи органів прокуратури України у сфері міжнародного співробітництва : наказ Офісу Генерального прокурора від 12.09.2023 р. № 258. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0258905-23#Text> (дата звернення: 30.11.2024).
18. Римський статут Міжнародного кримінального суду : Закон України від 21.08.2024 р. № 3909–IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text (дата звернення: 30.11.2024).
19. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_142#Text (дата звернення: 28.11.2024).
20. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про співробітництво у сфері боротьби з організованою злочинністю, тероризмом та іншими злочинами середньої тяжкості, тяжкими та особливо тяжкими злочинами : постанова КМ України від 20.04.2011 р. № 427. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276_085#Text (дата звернення: 21.11.2024).
21. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво : Закон України від 12.07.2017 р. № 2129–VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text (дата звернення: 21.11.2024).

References

1. Dohovir mizh Ukrainoiu ta Kanadoiu pro vzaiemodopomohu u kryminalnykh spravakh [Treaty between Ukraine and Canada on Mutual Assistance in Criminal Matters]: Zakon Ukrainy vid 17.12.1997 № 740/97-VR. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124_003#Text (data zvernennia: 21.11.2024) [in Ukrainian].
2. Dohovir mizh Ukrainoiu i Lytovskoiu Respublikoiu pro pravovu dopomohu ta pravovi vidnosyny u tsyvilnykh, simeinykh i kryminalnykh spravakh [Treaty between Ukraine and the Republic of Lithuania on legal assistance and legal relations in civil, family and criminal matters]: postanova VR Ukrainy vid 17.12.1993 № 3737–XII. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_002#Text (data zvernennia: 21.11.2024) [in Ukrainian].
3. Dohovir mizh Ukrainoiu i Respublikoiu Moldova pro pravovu dopomohu ta pravovi vidnosyny u tsyvilnykh i kryminalnykh spravakh [Treaty between Ukraine and the Republic of Moldova on legal assistance and legal relations in civil and criminal cases]: Zakon Ukrainy vid 10.11.1994 № 238/94-VR. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/498_604#Text (data zvernennia: 21.11.2024) [in Ukrainian].
4. Dohovir mizh Ukrainoiu i Respublikoiu Polshcha pro pravovu dopomohu ta pravovi vidnosyny u tsyvilnykh i kryminalnykh spravakh [Treaty between Ukraine and the Republic of Poland on legal assistance and legal relations in civil and criminal cases]: postanova VR Ukrainy vid 04.02.1994 № 3941–XII. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_174#Text (data zvernennia: 21.11.2024) [in Ukrainian].
5. Dohovir mizh Ukrainoiu ta Spoluchenymy Shtatamy Ameryky pro vzaiemnuyu pravovu dopomohu u kryminalnykh spravakh [Treaty between Ukraine and the United States of America on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters]: Zakon Ukrainy vid 10.02.2000 № 1438–III. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_019#Text (data zvernennia: 21.11.2024) [in Ukrainian].
6. Zharovska, H. P. (2019). Teoriia ta praktyka protydii transnatsionalnoi orhanizovanii zlochynnosti v Ukraini [Theory and practice of combating transnational organized crime in Ukraine]. *Doctor's thesis*. Kyiv. Retrieved from: <http://criminology.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Disertatsiya-ZHarovskoyi-G.P..pdf> (data zvernennia: 17.11.2024) [in Ukrainian].
7. Zozulia, Ye. V. (2022). Normatyvno-pravove rehuliuвання mizhnarodnoho spivrobitnytstva orhaniv Natsionalnoi politsii Ukrainy [Regulatory and legal regulation of international cooperation of the National Police of Ukraine]. *Ukrainska politseistyka: teoriia, zakonodavstvo, praktyka*. № 1 (3). S. 151–160 [in Ukrainian].
8. Instruktsiia pro poriadok vykorystannia pravookhoronnymy orhanamy Ukrainy informatsiinoi systemy Mizhnarodnoi orhanizatsii kryminalnoi politsii – Interpol [Instructions on the procedure for using the information system of the International Criminal Police Organization – Interpol], zatv. spilnym nakazom MVS Ukrainy, Ofisu Heneralnoho prokurora, NAB Ukrainy, SB Ukrainy, DBR, M-va finansiv Ukrainy, M-va yustyttsii Ukrainy vid 17.08.2020 № 613/380/93/228/414/510/2801/5. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0849-20#Text> (data zvernennia: 07.12.2024) [in Ukrainian].
9. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651–VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (data zvernennia: 07.12.2024) [in Ukrainian].
10. Kurbatova, I. S. (2020). Mizhnarodne spivrobitnytstvo prokuratury Ukrainy pid chas kryminalnoho provadzhennia v poriadku pereiniattia [International cooperation of the prosecutor's office of Ukraine during criminal proceedings in the order of

takeover]. *Pryvatne ta publichne pravo*. № 1. S. 87–91. Retrieved from: https://web.archive.org/web/20220309141748id_/http://pp-law.in.ua/archive/1_2020/20.pdf (data zvernennia: 28.11.2024) [in Ukrainian].

11. Ofitsiyni sait Yevropolu [Official website of Europol]. Retrieved from: <https://www.europol.europa.eu/about-europol> (data zvernennia: 28.11.2024) [in English].

12. Ofitsiyni sait MVS Ukrainy [Official website of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine] / Spivrobitnytstvo z YeS. Retrieved from: <https://mvs.gov.ua/ministry/projekti-mvs/jeuropeiska-integraciya-ukrayini/spivrobitnictvo-z-jes-23626> (data zvernennia: 17.12.2024) [in Ukrainian].

13. Polozhennia pro Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy [Regulations on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine], zatv. postanovoio KM Ukrainy vid 28.10.2015 № 878. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%B-F#Text> (data zvernennia: 20.11.2024) [in Ukrainian].

14. Polozhennia pro Natsionalnu politsiiu [Regulations on the National Police], zatv. postanovoio Kabinetu Ministriv Ukrainy № 877 vid 28.10.2015. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 20.11.2024) [in Ukrainian].

15. Pro Derzhavne biuro rozsliduvan [On the State Bureau of Investigation]: Zakon Ukrainy vid 12.11.2015 № 794–VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> (data zvernennia: 21.11.2024) [in Ukrainian].

16. Pro Natsionalnu politsiiu [On the National Police]: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 № 580–VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (data zvernennia: 21.11.2024) [in Ukrainian].

17. Pro orhanizatsiiu roboty orhaniv prokuratury Ukrainy u sferi mizhnarodnoho spivrobitnytstva [On the organization of the work of the prosecutor's office of Ukraine in the field of international cooperation]: nakaz Ofisu Heneralnoho prokurora vid 12.09.2023 № 258. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0258905-23#Text> (data zvernennia: 30.11.2024) [in Ukrainian].

18. Rymnyi statut Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu [Rome Statute of the International Criminal Court]: Zakon Ukrainy vid 21.08.2024 № 3909-IKh. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text (data zvernennia: 30.11.2024) [in Ukrainian].

19. Statut Mizhnarodnoi orhanizatsii kryminalnoi politsii – Interpol [Statute of the International Criminal Police Organization – Interpol]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_142#Text (data zvernennia: 28.11.2024) [in Ukrainian].

20. Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Uriadom Federatyvnoi Respubliki Nimechchyna pro spivrobitnytstvo u sferi borotby z orhanizovanoio zlochynnistiu, teroryzmoz ta inshymy zlochynamy serednoi tiazhkosti, tiazhkymy ta osoblyvo tiazhkymy zlochynamy [Agreement between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Government of the Federal Republic of Germany on cooperation in combating organized crime, terrorism and other crimes of medium gravity, serious and especially serious crimes]: postanova KM Ukrainy vid 20.04.2011 № 427. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276_085#Text (data zvernennia: 21.11.2024) [in Ukrainian].

21. Uhoda mizh Ukrainoio ta Yevropeiskym politseiskym ofisom pro operatyvne ta stratehichne spivrobitnytstvo [Agreement between Ukraine and the European Police Office on operational and strategic cooperation]: Zakon Ukrainy vid 12.07.2017 № 2129–VIII. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text (data zvernennia: 21.11.2024) [in Ukrainian].

Zubenko Serhiy,

Postgraduate Student of the Research Laboratory on the Problems of Preventing Criminal Offenses of the Faculty № 3

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4565-6552>

LAW ENFORCEMENT AUTHORITIES IN THE FIELD OF INTERNATIONAL COOPERATION DURING CRIMINAL PROCEEDINGS

The article is devoted to the study of national legislation and international treaties and agreements in order to determine the competent law enforcement agencies and their powers in the field of international cooperation during criminal proceedings.

It is established that the central bodies of Ukraine authorized to carry out international cooperation, consider and send applications for legal assistance during criminal proceedings include the Office of the Prosecutor General, in particular the international cooperation unit of the Office of the Prosecutor General, the relevant units of regional prosecutors' offices, which cooperate with competent institutions of foreign states and international organizations, in particular, carry out measures to implement international treaties and agreements of Ukraine on international cooperation, organize the implementation and direct consideration of requests and petitions for legal assistance from both competent bodies of foreign states and national law enforcement agencies conducting pre-trial investigations, and also coordinate and organize the work of competent bodies of Ukraine in the field of international cooperation.

The competent law enforcement agencies that carry out international cooperation include:

1) competent institutions of foreign states, determined by international treaties and agreements (district courts, prosecutor's office, justice, police), as well as international organizations (Europol, Interpol, International Criminal Court);

2) *law enforcement agencies of Ukraine authorized to provide legal assistance and international cooperation:*

- *central bodies (Prosecutor General's Office, Ministry of Justice of Ukraine, National Anti-Corruption Bureau of Ukraine);*
- *bodies that, in accordance with their duties, carry out international cooperation (Ministry of Internal Affairs of Ukraine, National Police, State Bureau of Investigation, Bureau of Economic Security of Ukraine).*

Key words: *international cooperation, legal assistance, criminal proceedings, pre-trial investigation, law enforcement agencies, competent authorities of foreign states.*